

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Diarienummer N2015/2989/HL

Yttrande över utredningen SOU 2015:35 Service i glesbygd från Bygdegårdarnas Riksförbund

Sammanfattning/förslag

BR är positiva till förslag till ersättning till livsmedlemsbutiker i två olika nivåer. Men vi saknar förslag för de orter som inte har en livsmedlemsbutik men som ändå behöver bygga upp en servicepunkt. Vi förestår **därför en tredje ersättningsnivå till servicepunkter** som byggs upp på annan plats än livsmedelsbutik. Vi föreslår också att ersättningar för service till såväl livsmedlemsbutiker som servicepunkter sker genom kommunerna samt att det bör övervägas om ersättning och hjälp kan ges till mindre kommuner för att upprätta en plan för tillgänglig service i hela kommunen.

Kort om BR

Bygdegårdarnas Riksförbund organiserar drygt 1400 föreningsdrivna allmänna samlingslokaler med god spridning i landet. En fjärdedel av dessa har någon form av samhällsservice kopplad till bygdegården. Vanligast är förskola, skola (främst då bespisning, gymnastiksal/aula), biblioteksfilial, träffpunkt för hemstjänst etc. Tio bygdegårdar driver idag servicepunkter med bland annat stöd till individer med Internet- och datortjänster, därutöver varierat utbud.

Yttrande

BR har tagit del av utredningen som ger en bra bild över dagens situation och visar på många bra exempel på service startade utifrån olika projekt.

Det behövs enligt vår mening ett helhetsgrepp för att kunna ge en god grundservice över hela landet. I utredningen talas det om stöd i olika former. Vi menar att det inte kan handla om stöd utan om ersättning för att tillhandahålla samhällsservice. Här har staten ett givet ansvar att tillgodose befolkningen med en rimlig grundservice över hela landet.

Vi stödjer de förslag som utredningen föreslår med ersättningen till livsmedelsbutiker som erbjuder en utökad service. Det är viktigt att de livsmedlemsbutiker som ännu finns på landsbygden ges möjlighet att utöka sin verksamhet och därmed möjlighet till överlevnad.

Men vi saknar förslag för de orter i sårbara områden/glesbygd som inte har en livsmedelsbutik men som ändå behöver bygga upp en servicepunkt. Vi förestår **därför en tredje**

ersättningsnivå till servicepunkter som byggs upp på annan plats än livsmedelsbutik. Vi anser att alla människor, var man än bor i landet har rätt till en fungerande grundservice.

Alla är beroende av tillgång till livsmedel. Detta kan lösas på många olika sätt. Ett exempel är från Stavsjö som också presenteras i utredningen (sid 64) där ett samarbete sker mellan en livsmedelsbutik och en ekonomisk förening med en samlingslokal som bas. I Stavsjö levereras matkassar till samlingslokalen. Här är bygdegården den förlängda armen till butiken och de som tillhandahåller lokal för denna E-handel. Till platser med denna service som Stavsjö borde också ersättning utgå till dem som tillhandahåller lokalen.

Inom Bygdegårdarnas Riksförbund har vi några exempel där man valt att lägga servicepunkten i samlingslokalen trots att det finns butik där. Ex i Bäckegården, Bengtfors kommun. Här har en servicepunkt byggts upp i samverkan med kommun där såväl kommunala som statliga tjänster kan erbjudas. I anslutning till servicepunkten ligger en biblioteksfilial och föreningen driver ett café. Man bör inte förringa den viktiga funktionen av mötesplats som är minst lika efterfrågad som servicen i sig, samverkan med civilsamhället är en styrka. Genom att erbjuda möjliga och trivsamma mötesplatser kan många servicefunktioner få sin lösning.

Vi förslår att ersättningen för utökad service till såväl livsmedelsbutiker som servicepunkter kanaliseras via kommunerna. Dels för att ersättningen till dessa bör ske så nära medborgarna som möjligt, dels för att kommunen har kunskap om hur behoven ser ut. Varje kommun uppmanas att upprätta en plan på hur samhällsservice, såväl statlig som kommunal, når alla medborgare i kommunen. Många kommuner i glesbygd har dock svag ekonomi och begränsade resurser. Det bör därför övervägas om dessa kan få någon form av ersättning och hjälp för att ta fram dessa planer.

I utredningen hänvisas till Landsbygdsprogrammet. Vi menar att service på landsbygd/glesbygd inte ska byggas upp med hjälp av landsbygdsprogrammet. Servicen på landsbygd/glesbygd måste byggas upp med en fast struktur och vara långsiktig.

På orter där det är osäkert om man kan bygga upp servicepunkter kan projekt drivas med stöd från landsbygdsprogrammet. Likaså om man vill pröva nya former för service. Men vi menar att det finns tillräckligt med försök och erfarenheter för att nu bygga upp fasta strukturer med statliga ersättningar.

Stockholm 2015-08-05

Bygdegårdarnas Riksförbund

Carina G. Hördegård

Bygdegårdarnas Riksförbund
105 33 Stockholm

Tfn: 08 440 51 90